

Rok 14 Numer 586 (40)
21 października 2009 r.

W tym numerze:

- ⇒ **UNIJNI AUDYTORZY PRZESTRZEGAJĄ PRZED NADMIERNĄ LIBERALIZACJĄ RYNKU MLEKA**
- ⇒ **RADA DS. ROLNICTWA: KOMISJA EUROPEJSKA ZNALAZŁA 280 MLN EURO DLA PRODUCENTÓW MLEKA W CELU „ZAKOŃCZENIA PROTESTÓW”**
- ⇒ **DUŃCZYCY BUDUJĄ ENERGOOSZCZĘDNE SZKLARNIE**

UNIJNI AUDYTORZY PRZESTRZEGAJĄ PRZED NADMIERNĄ LIBERALIZACJĄ RYNKU MLEKA

Według Europejskiego Trybunału Obrachunkowego (ETO) Komisja Europejska musi nadal kontrolować produkcję mleka, aby przeciwdziałać zagrożeniu „ponownego wystąpienia nadprodukcji” na zliberalizowanym w większym stopniu rynku mleka.

W raporcie specjalnym*, przedstawionym w Brukseli 15 października, Trybunał ostrzega przed nadmierną deregulacją rynku. Jest to dokument, który w sposób pośredni krytykuje niektóre aspekty strategii reformy sektora mleczarskiego przygotowanej przez Komisję, zawartej w ubiegłorocznym porozumieniu w ramach przeglądu „Health Check”.

Komisję ostrzeżono również przed ryzykiem masowego wycofywania się rolników z produkcji mleczarskiej na obszarach o mniej korzystnym położeniu, co może mieć negatywne konsekwencje społeczne i środowiskowe. Zwrócono się do Komisji o zwiększenie wysiłków na rzecz monitorowania relacji pomiędzy dostawcami a przetwórcami, aby unikać sytuacji, w której rolnicy „jedynie przyjmują zaproponowane ceny”.

Trybunał zauważył, że kwoty (limity) mleczne – kluczowy temat raportu – od czasu ich wprowadzenia w 1984 r. skutecznie pomagały kontrolować produkcję mleka w Europie, lecz na za wysokim poziomie i w sposób zbyt elastyczny, by uniknąć nadprodukcji.

Według raportu „obecny system kwot w rzeczywistości nie stanowi już ograniczenia dla produkcji z wyjątkiem niewielkiej liczby państw członkowskich.”

W raporcie zaleca się Komisji monitorowanie rozwoju rynku mleczarskiego, aby liberalizacja sektora nie doprowadziła do ponownej nadprodukcji tego rodzaju, jaki był utrapieniem w latach 1980.

W raporcie zapisano, że „jeżeli się to nie uda [monitorowanie rozwoju rynku], to cel Komisji, czyli utrzymanie minimalnego poziomu regulacji jako pewnego rodzaju zabezpieczenia, może szybko stać się niemożliwy do spełnienia”.

Dogodny czas?

Urzednicy Trybunału podkreślali, że czas publikacji raportu – w przeddzień rozpoczęcia intensywnej negocjacji w sprawie zwiększenia wsparcia dla rolników produkujących mleko – to czysty przypadek.

- Należy podkreślić, że decyzja w sprawie audytu tego obszaru została podjęta dwa lata temu i to w czasie, gdy mleko nie było w centrum uwagi – powiedział reporterom pracownik Trybunału Július Molnár.

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Konkurencja

W raporcie zamieszczono informację, że udział UE w światowym handlu produktami mlecznymi spada począwszy od 1984 r.

Autorzy raportu twierdzą: „UE-15 utraciła połowę swych gospodarstw mleczarskich pomiędzy 1995 a 2007 r. – ponad 500 000 producentów zaprzestało produkcji mleka w tym okresie”.

Spodziewane jest utrzymanie się tendencji w kierunku konsolidacji produkcji, a nawet jej przyspieszenie. Według raportu, produkcja spada lub zanika na obszarach o mniej korzystnym położeniu, a jednocześnie następuje jej koncentracja w rejonach intensywnej produkcji.

W konsekwencji Trybunał zaleca, aby „głęboko zastanowić się” nad strategiami rozwiązywania problemów w tych regionach, gdzie produkcja mleka jest najbardziej narażona na trudności, zwłaszcza na obszarach górskich. Jednocześnie zaleca, aby zająć się skutkami dla środowiska ewentualnej koncentracji produkcji mleka na obszarach najbardziej odpowiednich dla produkcji mleczarskiej.

Wahania cen

Jeśli chodzi o cel, jakim jest stabilizacja cen, Trybunał doszedł do wniosku, że nominalne ceny dla producentów mleka były mało zróżnicowane w okresie 1984-2006 w porównaniu do okresu sprzed wprowadzenia kwot mlecznych. Ale, jak podano w raporcie, na przestrzeni dwóch ostatnich lat ceny mleka cechowała zmienność – po gwałtownym wzroście w 2007 r. nastąpił znaczący spadek w 2008 r.

Trybunał twierdzi, że w kategoriach realnych, ceny dla producentów mleka stale obniżały się począwszy od 1984 r.

W odpowiedzi na raport Komisja zauważyła: „Stabilność cen nominalnych i spadek cen realnych jest powszechnym zjawiskiem w przypadku kilku sektorów, a nie tylko branży mleczarskiej. Producenci mleka nie byli jedynymi rolnikami doświadczającymi braku „stabilnych cen w kategoriach realnych”, jak zostało to przedstawione przez Trybunał.”

Od pola do stołu

W odniesieniu do niezmiernie spornej kwestii jaką jest odzwierciedlenie cen mleka wzdłuż łańcucha „od pola do stołu” - Trybunał zaleca, aby proces ustalania cen w przemyśle spożywczym podlegał regularnemu monitorowaniu przez Komisję.

Trybunał napisał: „Koncentracja przedsiębiorstw przetwórstwa i handlu detalicznego nie może sprowadzać producentów mleka do roli „osób akceptujących ceny” i nie może ograniczać szans konsumentów końcowych na słuszne korzystanie z obniżek cen”.

W odpowiedzi na raport Komisja oświadczyła, że zgadza się z tym, że „zapewnianie wartościowych artykułów i zadowolenie konsumentów oraz korzystających z europejskich produktów mleczarskich ... [jest] istotne dla zagwarantowania zrównoważonych dochodów producentów.”

Komisja dodała, że: „Uznaje znaczenie spełniania potrzeb konsumentów w zakresie artykułów podstawowych i produktów o wysokiej wartości i, potrzebę wykorzystywania wszystkich składników mleka, w tym białka i tłuszczu, a także bierze pod uwagę różnorodność warunków produkcji mleka w obrębie Wspólnoty Europejskiej.”

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

Standard życia

W odniesieniu do utrzymania godziwego standardu życia Trybunał odnotował, że średnie dochody producentów mleka utrzymywały się na nieco wyższym poziomie niż średnie dochody rolnicze.

W raporcie stwierdzono: „Jeśli jednak statystyczne średnie dochody producentów mleka utrzymywały się na stałym poziomie, to składało się na to wiele przyczyn, w tym większa wydajność [mleczna krowa], zwiększający się udział środków pomocowych w dochodach producentów oraz stały spadek liczby gospodarstw mleczarskich”.

* "Have the management instruments applied to the market in milk and milk products achieved their main objectives?" [Czy instrumenty zarządzania stosowane wobec rynku mleka i produktów mleczarskich osiągnęły swoje główne cele?]

<http://eca.europa.eu/portal/pls/portal/docs/1/3096295.PDF>

Źródło: Agra Europe Weekly z 16 października 2009 r. "EU auditors warn of milk market over-liberalisation"

RADA DS. ROLNICTWA: KOMISJA EUROPEJSKA ZNALAZŁA 280 MLN EURO DLA PRODUCENTÓW MLEKA W CELU „ZAKOŃCZENIA PROTESTÓW”

Po miesiącach opierania się naciskom na wprowadzenie nadzwyczajnego pakietu pomocowego dla sektora mleczarskiego, Komisja Europejska zaproponowała w dniu 19 października dodatkowe 280 mln euro z budżetu WPR na 2010 r. jako jednorazową pomoc dla sektora. Decyzję tę podjęto po wspólnym oświadczeniu z ubiegłego tygodnia 21. państw członkowskich („G-21”) nawołującym do przeznaczenia 300 mln euro na wsparcie tego sektora (wcześniej w październiku taką samą kwotę zaproponowała Komisja Budżetowa Parlamentu Europejskiego). Ogłaszając tę zmianę, mało entuzjastycznie nastawiona Komisarz ds. Rolnictwa Mariann Fischer Boel wyraźnie zadeklarowała, że jest to absolutnie ostatnia możliwość [przydziału nowych środków], jaką ma Komisja w budżecie na 2010 r.

Szacunkowy przydział środków finansowych z nowej koperty na mleczarstwo - 280 mln euro (w mln euro)*

Belg.	Bul.	Cz.	Dania	Niem.	Est.	Irl.	Gr.	Hiszp.	Franc.	Włochy	Cyp.	Łot.	Lit.
6,7	1,7	5,4	9,2	57,1	1,2	10,7	1,5	11,9	47,7	21,5	0,3	1,3	2,9
Duż.	Węg.	Malt.	Hol.	Aust.	Pol.	Port.	Rum.	Słowen.	Słowac.	Fin.	Szw.	ZK	UE27
0,6	3,3	0,1	22,9	5,6	18,9	3,8	4,7	1,1	1,9	4,5	6,0	27,3	280,0

*Źródło: Agra Facts, w oparciu o udział deklarowanej produkcji mleczarskiej (dostawy i sprzedaż bezpośrednia) w sezonie 2008/09. Informacja za Agra Facts numer 82/2009.

DUŃCZYCY BUDUJĄ ENERGOOSZCZĘDNE SZKLARNIE

W tym roku Duńczycy zbudowali dzięki wsparciu finansowemu duńskiego Ministerstwa Żywności prototyp energooszczędnej szklarni produkcyjnej (*energy-neutral commercial demonstration glasshouse*). Model ten został zaprezentowany przez *University of Southern Denmark* (Uniwersytet Południowej Danii) podczas otwarcia w ubiegłym tygodniu mini sympozjum pt. „Inteligentny sposób wykorzystywania energii w szklarni”

Z relacji ministerstwa wynika, że duńskie ogrodnictwo zawsze zużywało dużą ilość energii w celu doświetlania i ogrzewania upraw pod osłonami. Około 500 szklarni produkcyjnych zużywa obecnie

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione

1% całkowitej energii wykorzystywanej w kraju. Jest to kosztowne, zarówno pod względem wydatkowania pieniędzy, jak i emisji CO₂. W związku z tym wiele ostatnich badań w tym sektorze ukierunkowanych jest na technologie służące bardziej efektywnemu wykorzystaniu energii.

Energia słoneczna

Każdego roku szklarnie produkcyjne w Danii otrzymują podwójną ilość energii słonecznej (850 kWh /m², poprzez specjalne 4-mm ekrany szklane - *glass climate screen*) w stosunku do tej używanej do ogrzewania (300-350 kWh/m²). Jednakże problem polega na tym, że większość tej energii dostarczana jest w okresie letnim, podczas gdy największe zapotrzebowanie na nią występuje zimą.

Energia słoneczna to główne źródło „paliwa” używanego w nowo skonstruowanych prototypach energooszczędnych szklarni o powierzchni 4000 m² (Gartneri Hjortbjerg I/S, Harslev na Wyspie Funen). W lecie energia słoneczna jest pobierana i magazynowana w podziemnych zbiornikach wodnych, a w zimie podgrzana woda pompowana jest z tych zbiorników i rozprowadzana w całej szklarni.

W tego typu energooszczędnych szklarniach można ograniczyć zużycie energii konwencjonalnej o 60%. Jeżeli ten rodzaj energii byłby stosowany przez wszystkie duńskie szklarnie produkcyjne, to krajowy poziom emisji CO₂ obniżyłby się o około 164 000 ton rocznie.

„Jest to dobry przykład na to, jak produkcja szklarniowa - dzięki bardziej ekonomicznemu podejściu - może przyczynić się do zwiększenia oszczędności energii i stać się bardziej przyjazna środowisku” - komentowała Eva Hansen, duńska minister ds. żywności, która ostatnio uruchomiła nowy pakiet przedsięwzięć w dziedzinie ogrodnictwa.

Źródło: Agra Europe Weekly z 16 października 2009 r. *“Danes build energy-neutral glasshouse”*

Agroekspres publikuje
Centrum Informacji i Dokumentacji
Fundacji Programów Pomocy
dla Rolnictwa FAPA,
ul. Wspólna 30, pok. 32,
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,
publikowanych w niniejszym
wydaniu przez Fundację
Programów Pomocy dla
Rolnictwa, przysługują
Wydawnictwu Agra
Informa Ltd. Naruszenie
w jakikolwiek sposób
praw autorskich Wydawnictwa
Agra Informa Ltd
jest zabronione